

RAPORT
Z WYKONANIA W 2025 R.
WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
NA LATA 2022–2025
I EFEKTÓW JEGO
REALIZACJI

Łączymy

Aktywizujemy

Wspieramy

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

ul. Grzybowska 80/82

00-844 Warszawa

tel.: 22 376 85 00

e-mail: mcps@mcps.com.pl

Dokument wytworzono w okresie styczeń-luty 2026 r.

Opracowanie: Wydział Profilaktyki Uzależnień

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Efekty realizacji działań podjętych w 2025 r.	6
Obszar 1 – Szkolenie kadr	6
Obszar 2 – Profilaktyka i edukacja	8
Obszar 3 – Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa	10
Obszar 4 – Diagnoza, monitorowanie problemów uzależnień oraz współpraca międzynarodowa	11
Podsumowanie.....	12
Rekomendacje z realizacji Programu w 2025 r.	14
Załącznik do Raportu.....	16

WSTĘP

Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Województwa Mazowieckiego oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022– 2025 (dalej: „Program”) został przyjęty 22 marca 2022 r. uchwałą nr 35/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

W Programie określono cel główny, tj. ograniczenie szkód związanych z problemami uzależnień w województwie mazowieckim oraz wskazano najważniejsze obszary, w których realizowane są cele szczegółowe i poszczególne działania:

obszar 1 – Szkolenie kadr;

obszar 2 – Profilaktyka i edukacja;

obszar 3 – Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa;

obszar 4 – Diagnoza, monitorowanie problemów uzależnień oraz współpraca międzynarodowa.

Realizatorami Programu są Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej (dalej: „Centrum”) i Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie (dalej: „Urząd”). Instytucje te realizowały działania założone w Programie samodzielnie lub we współpracy m.in. z:

- organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- jednostkami samorządu terytorialnego,
- jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej,
- Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie oraz innymi podmiotami wykonującymi działalność leczniczą,
- wojewódzkimi ośrodkami ruchu drogowego,
- podmiotami prowadzącymi działalność leczniczą,
- placówkami oświaty,
- policją,
- organami wymiaru sprawiedliwości,
- podmiotami ekonomii społecznej,
- mediami.

Samorząd Województwa Mazowieckiego wydatkował na realizację Programu w 2025 r. środki w kwocie: 26 937 223,03 zł.

Raport z wykonania Programu został sporządzony w oparciu o:

- a) analizę sprawozdań od podmiotów, w tym podmiotów leczniczych współpracujących z Centrum i Urzędem;
- b) analizę wskaźników określonych w Programie;
- c) kontrole podmiotów realizujących zadania publiczne zlecone organizacjom pozarządowym w ramach otwartych konkursów ofert;
- d) sprawozdania Urzędu z realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w 2025 r.

EFEKTY REALIZACJI DZIAŁAŃ

PODJĘTYCH W 2025 R.

Obszar 1 – Szkolenie kadr

Cel szczegółowy: zwiększenie kompetencji osób pracujących w systemie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym.

1. Zorganizowano 3 konferencje dotyczące profilaktyki uzależnień, w tym:
 - 1) wojewódzką konferencję pn. „Mazowsze Bez Uzależnień – Narzędzia, Inspiracje, Skuteczność”, której celem było wzmocnienie kompetencji osób realizujących lokalną politykę profilaktyki uzależnień poprzez prezentację praktycznych narzędzi, inspirujących rozwiązań oraz aktualnych danych dotyczących wyzwań stojących przed samorządami w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom; w konferencji uczestniczyły 142 osoby odpowiedzialne za realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie województwa mazowieckiego;
 - 2) wojewódzką konferencję pn. „Redukcja szkód jako element nowoczesnej polityki zdrowotnej i społecznej”, której celem było podniesienie świadomości w obszarze redukcji szkód, wzmocnienie kompetencji osób zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom; w konferencji uczestniczyło 210 osób, tj. osób działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom w województwie mazowieckim, w szczególności z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, policji, placówek pomocy społecznej, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, placówek podstawowej opieki zdrowotnej, stowarzyszeń abstynenckich oraz przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
 - 3) wojewódzką konferencję pn. „Rodzic, ekran, dziecko – phubbing rodzicielski i uzależnienia cyfrowe jako nowe wyzwania dla wychowania i edukacji” inaugurującą kampanię edukacyjną „Widzę Cię! Słyszę Cię!” dotyczącą uzależnień behawioralnych, której celem jest zwiększenie świadomości społecznej o negatywnych skutkach phubbingu, czyli ignorowania rozmówcy podczas bliskiego kontaktu na rzecz korzystania ze smartfonu oraz promocja higieny cyfrowej; w konferencji uczestniczyło 168 osób, głównie byli to pracownicy oświaty z terenu województwa mazowieckiego.
2. Zrealizowano 44 szkolenia specjalistyczne z zakresu profilaktyki uzależnień dla 1 828 osób, w tym m.in.: pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, psychologów, pedagogów, pracowników oświaty, ochrony zdrowia, policjantów, pracowników świetlic

socjoterapeutycznych i środowiskowych, terapeutów uzależnień oraz innych osób zajmujących się zawodowo profilaktyką i terapią uzależnień, jak też przemocą domową związaną z problemem alkoholowym z terenu województwa mazowieckiego, tj.:

- 1) 2 szkolenia pn. „Wykorzystanie dialogu motywującego w profilaktyce uzależnień” dla 55 osób;
- 2) 3 szkolenia pn. „Profilaktyka uzależnień w szkole” dla 78 osób;
- 3) 1 szkolenie pn. „Pomoc dzieciom z FAS/FASD” dla 28 osób;
- 4) 2 szkolenia pn. „Komunikacja w rodzinie – metody pracy z rodziną/parą, w której istnieje problem uzależnień” dla 52 osób;
- 5) 1 szkolenie pn. „Przeciwdziałanie przemocy domowej związanej z problemem alkoholowym” dla 23 osób;
- 6) 1 szkolenie pn. „Praca z młodzieżą w świetlicy socjoterapeutycznej/środowiskowej” dla 25 osób;
- 7) 6 szkoleń pn. „Profilaktyka uzależnień chemicznych i behawioralnych” dla 164 osób;
- 8) 2 szkolenia dla przyszłych realizatorów programu „Unplugged” dla 38 osób;
- 9) 1 szkolenie dla przyszłych realizatorów programu „Program Wspomagania Rozwoju Dzieci Nieśmiałych” dla 16 osób;
- 10) 1 szkolenie pn. „Edukator profilaktyki uzależnień chemicznych i behawioralnych - I stopnia” dla 30 osób;
- 11) 1 szkolenie pn. „Edukator profilaktyki uzależnień chemicznych i behawioralnych - II stopnia” dla 30 osób;
- 12) 1 szkolenie pn. „Psychoterapia uzależnień dzieci i młodzieży” dla 30 osób;
- 13) 1 szkolenie pn.: „Rozwój i superwizja w profilaktyce uzależnień” dla 25 osób;
- 14) 1 szkolenie pn. „Wspólnie dla profilaktyki” dla 50 osób;
- 15) 2 szkolenia pn. „Pomoc osobom dotkniętym problemem alkoholowym lub narkomanią umieszczanym w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia POZ” dla 60 osób;
- 16) 4 szkolenia pn.: „Uzależnienia od alkoholu, narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych” dla 119 osób;
- 17) 3 szkolenia pn. „Profilaktyka uzależnień w ruchu drogowym (wpływ alkoholu i narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na prowadzenie pojazdów) dla 89 osób;
- 18) 1 szkolenie z zakresu edukacji zdrowotnej dotyczącej profilaktyki uzależnień dla 156 osób;
- 19) 2 szkolenia z zakresu zdrowia publicznego w obszarze edukacji zdrowotnej dotyczącej przeciwdziałania i wczesnego rozpoznawania uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych wśród dzieci i młodzieży na lata 2024–2025 pn. „Edukator Profilaktyki Uzależnień” dla 30 osób;
- 20) 3 szkolenia z zakresu edukacji zdrowotnej obejmujące zagadnienia profilaktyki i wczesnego rozpoznawania uzależnień wśród dzieci i młodzieży oraz zapobiegania skutkom zdrowotnym wynikającym z uzależnień dla 30 osób;
- 21) 3 szkolenia z zakresu zdrowia publicznego w obszarze edukacji zdrowotnej dotyczącej przeciwdziałania i wczesnego rozpoznawania uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych wśród dzieci i młodzieży na lata 2024–2025

pn. „Bezpieczna szkoła – rozpoznawanie i przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży” dla 587 osób;

- 22) 2 szkolenia z zakresu edukacji zdrowotnej obejmujące zagadnienia profilaktyki i wczesnego rozpoznawania uzależnień wśród dzieci i młodzieży oraz zapobiegania skutkom zdrowotnym wynikającym z uzależnień pn. „Czuj(ni) – psychoedukacja w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania skutkom uzależnień” dla 113 osób.

Obszar 2 – Profilaktyka i edukacja

Cel szczegółowy: ograniczenie rozpowszechnienia zjawisk: używania substancji psychoaktywnych, przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym oraz uzależnień behawioralnych.

1. W ramach współpracy prowadzonej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przekazano 123 dotacje na zadania publiczne Samorządu Województwa Mazowieckiego w obszarze „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym”, w podobszarze „Profilaktyka uzależnień”, polegające m.in. na:
 - 1) realizacji programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej (zadanie wieloletnie na lata 2023–2025);
 - 2) realizacji programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki selektywnej (zadanie wieloletnie na lata 2023–2025);
 - 3) realizacji programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki wskazującej (zadanie wieloletnie na lata 2023–2025);
 - 4) realizacji programów promujących zdrowy styl życia bez uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności stowarzyszeń abstynenckich (zadanie wieloletnie na lata 2023–2025);
 - 5) realizacji programów edukacyjnych na rzecz ograniczenia przemocy w rodzinie, w związku z nadużywaniem alkoholu (zadanie wieloletnie na lata 2023–2025);
 - 6) wspieraniu świetlic socjoterapeutycznych, środowiskowych i klubów młodzieżowych, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji programów socjoterapii dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym (zadanie wieloletnie na lata 2023–2025);
 - 7) realizacji programu profilaktycznego podczas wakacyjnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży (zadanie wieloletnie na lata 2024–2026);
 - 8) realizacji programów profilaktycznych podczas wakacyjnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży (zadanie roczne na 2025 r.);
 - 9) realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności (zadanie roczne na 2025 r.);
 - 10) realizacji programów na rzecz przeciwdziałania Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych i Płodowego Zespołu Alkoholowego (zadanie roczne na 2025 r.);
 - 11) realizacji programów pomocy dla dorosłych dzieci alkoholików (zadanie roczne na 2025 r.);

- 12) realizacji programów na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach (zadanie roczne na 2025 r.);
 - 13) realizacji programów pomocy dla osób współuzależnionych (zadanie roczne na 2025 r.);
 - 14) realizacji programów na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej wynikającej z używania substancji psychoaktywnych (zadanie roczne na 2025 r.);
 - 15) realizacji programów wzmacniających proces socjalizacji dzieci i młodzieży ze środowisk marginalizowanych, w oparciu o ideę twórczej pedagogiki (zadanie roczne na 2025 r.);
 - 16) wspieraniu działalności ruchu abstynenckiego (zadanie wieloletnie na lata 2025–2027);
 - 17) realizacji innych programów profilaktycznych w trybie z pominięciem otwartego konkursu ofert (tzw. „małe dotacje” na 2025 r.).
2. Zrealizowano 34 działania edukacyjne, w ramach których:
- 1) przygotowano i upowszechniono materiały profilaktyczno-edukacyjne na temat problemów uzależnień,
 - 2) przygotowano ulotki i broszury na temat profilaktyki uzależnień,
 - 3) wydrukowano książki o tematyce profilaktycznej, tj. „Realizacja gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii z uwzględnieniem zadań z zakresu uzależnień behawioralnych”, „Profilaktyka i terapia uzależnień dzieci i młodzieży”, „Przeciwdziałanie uzależnieniom na poziomie lokalnym”,
 - 4) zakupiono misie dla policji „Miś Ufniś” z numerem telefonu zaufania,
 - 5) zakupiono i przekazano materiały profilaktyczno-edukacyjne dla policji oraz wojewódzkiego inspektoratu ruchu drogowego,
 - 6) przy współpracy z wojewódzkimi ośrodkami ruchu drogowego przeprowadzono:
 - a) 19 jednodniowych szkoleń profilaktycznych dla 800 kierowców w wieku 55+ i 18–24 lata w ramach programu doskonalenia techniki jazdy,
 - b) 11 jednodniowych szkoleń profilaktycznych dla kierowców w wieku 60+ w ramach programu „Bezpieczny senior – doskonalenie techniki jazdy” dla 500 osób,
 - c) 1 szkolenie dla 26 właścicieli firm transportowych,
 - 7) zrealizowano zadania z zakresu edukacji zdrowotnej dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców/opiekunów w zakresie profilaktyki uzależnień i zapobiegania skutkom zdrowotnym wynikającym z uzależnień, w tym: warsztaty, wykłady, materiały edukacyjne, podcasty, ebooki, webinaria dla łącznie 2 329 osób.
3. Zrealizowano 5 kampanii edukacyjnych:
- 1) 1 kampanię organizowaną przez Centrum pn. „Porozumienie dla trzeźwości”,
 - 2) 1 kampanię organizowaną przez Centrum przy współpracy z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Kuratorium Oświaty w Warszawie oraz Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli pn. „Widzę Cię! Słyszę Cię!”,
 - 3) 2 kampanie organizowane przez Centrum przy współpracy z Policją: pn. „Jestem sobą. Wiem jak korzystać z wolności. Wybieram życie wolne od narkotyków, alkoholu i przemocy” oraz pn. „Trzeźwa głowa – bezpieczna droga”

- w ramach których przygotowano i upowszechniono materiały kampanijne (profilaktyczno-edukacyjne i profilaktyczno-promocyjne), zorganizowano konferencję, zrealizowano filmy, spoty, rolki kampanijne, plakaty, konkursy profilaktyczne;
- 4) 1 kampanię edukacyjną organizowaną przez Urząd w ramach zadania z zakresu zdrowia publicznego w obszarze edukacji zdrowotnej dotyczącej przeciwdziałania i wczesnego rozpoznawania uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych wśród dzieci i młodzieży na lata 2024–2025 pn. „Zdrowo myślę! Zdrowo działam!” – w ramach której dystrybuowano broszury edukacyjne.

Obszar 3 – Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa

Cel szczegółowy: poprawa jakości udzielanej pomocy, w tym terapii dla osób pijących szkodliwie, uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dla osób z ich najbliższego otoczenia, w tym współuzależnionych.

1. Sfinansowano prowadzenie Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie. Do zadań ośrodka należy m.in. monitorowanie funkcjonowania placówek leczenia uzależnienia od alkoholu, ocena jakości opieki nad uzależnionymi i udzielanie konsultacji podmiotom zajmującym się rozwiązywaniem problemów alkoholowych. W ramach realizacji zadania zorganizowano naradę szkoleniową dla 23 osób, przeprowadzono superwizje w 25 placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu, konferencję dla 45 pracowników merytorycznych udzielających świadczeń z zakresu uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, szkolenie warsztatowe dla 25 osób, w tym: kuratorów sądowych, pracowników oświaty i pielęgniarek na temat uzależnień w grupach szczególnego ryzyka.
2. Zrealizowano program skierowany do 86 osób, w tym 43 dzieci/młodzieży i 43 dorosłych w zakresie wsparcia oraz wzmocnienia efektów rehabilitacji dzieci i młodzieży w wieku od 13 do 21 lat z zaburzeniami psychicznymi i uzależnionych od substancji psychoaktywnych (program na lata 2024–2026).
3. Udzielono wsparcia finansowego 11 podmiotom leczniczym, realizującym działania w zakresie leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych, przekazując środki m.in. na zakup niezbędnego sprzętu do prowadzenia terapii zajęciowej, materiałów i akcesoriów, wyposażono sale pacjentów i personelu, co przyczyniło się do poprawy jakości udzielanych świadczeń.
4. Rozwijano współpracę z Mazowieckim Związkiem Stowarzyszeń Abstynenckich (zrzeszającym 38 stowarzyszeń), m.in. poprzez wsparcie merytoryczne i organizowanie przedsięwzięć w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

5. Wspierano działania zmierzające do aktywizacji zawodowej, edukacyjnej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększające dostępność do istniejących form wsparcia – objęto dofinansowaniem 4 centra integracji społecznej i 1 klub integracji społecznej w województwie mazowieckim (dotacja na wyposażenie CIS w: Mirowie, Iłży, Nowym Mieście nad Pilicą, 1 dotacja na wyposażenie oraz działalność przez pierwszych 3 miesięcy CIS w Płońsku, a także 1 KIS Dzielnicy Włochy m.st. Warszawy).

Obszar 4 – Diagnoza, monitorowanie problemów uzależnień oraz współpraca międzynarodowa

Cel szczegółowy: zwiększenie poziomu wiedzy na temat skali używania substancji psychoaktywnych i związanych z nimi problemów oraz uzależnień behawioralnych.

1. Przeprowadzono ewaluację Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Mazowieckiego na lata 2022–2025, której celem było dokonanie oceny skuteczności, efektywności oraz adekwatności działań realizowanych w ramach Programu, a także określenie stopnia osiągnięcia założonych celów oraz wskazanie kierunków i założeń do nowego Wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii województwa mazowieckiego na lata 2026–2030 (dalej: Wojewódzki program na lata 2026–2030).
2. Zlecono opracowanie diagnozy problemów uzależnień w województwie mazowieckim w ramach przygotowywania Wojewódzkiego programu na lata 2026–2030.
3. Przygotowano analizę SWOT problemów uzależnień w województwie mazowieckim, jak też analizowano wyniki badania ESPAD, realizowanego wśród młodzieży szkolnej, co pozwoliło na monitorowanie trendów w zakresie uzależnień.
4. Prowadzono aktywną współpracę z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.
5. Umieszczono w biuletynie „Społecznie pozytywni”, wydawanym przez Centrum, informacje na temat profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej oraz o kampaniach edukacyjnych.
6. Wspierano samorządy lokalne w prowadzeniu diagnoz i monitorowania problemów uzależnień, udzielając pomocy merytorycznej na spotkaniach z zakresu profilaktyki (Warszawa, Gdańsk).
7. Podjęto działania w ramach sieci ekspertów wojewódzkich do spraw informacji o narkotykach i narkomanii oraz pełnomocników do spraw profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – w ciągu roku odbyły się 2 ogólnopolskie zjazdy ekspertów wojewódzkich oraz spotkania pełnomocników (Gdańsk, Warszawa) oraz 2 spotkania ekspertów wojewódzkich dotyczące najnowszych trendów w zakresie uzależnień i wymiany dobrych praktyk (Gdańsk, Wrocław).

PODSUMOWANIE

Samorząd Województwa Mazowieckiego zapewnił w 2025 r. realizację Programu, udzielając pomocy merytorycznej i organizacyjnej samorządom gminnym, instytucjom i organizacjom pozarządowym oraz samopomocowym działającym na terenie województwa, specjalizującym się w zagadnieniach dotyczących profilaktyki uzależnień, a także podmiotom leczniczym zajmującym się leczeniem uzależnień. Szczególnie istotną rolę w realizacji poszczególnych zadań Programu odegrały organizacje pozarządowe, które dobrze znają lokalne problemy i potrzeby konkretnych grup oraz dysponują odpowiednią, wykwalifikowaną kadrą, która w sposób rzetelny zrealizuje zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom. Dużym wsparciem w wykonaniu zadań zawartych w Programie był prężnie działający na terenie województwa mazowieckiego ruch abstynencki.

Na uwagę zasługuje również wsparcie finansowe przekazane przez Samorząd Województwa Mazowieckiego na prowadzenie Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie oraz pomoc finansowa przekazana podmiotom leczniczym na zwiększenie dostępności i poprawy jakości leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz osób współuzależnionych.

W 2025 r. w ramach prac nad przygotowaniem Wojewódzkiego programu na lata 2026–2030 dokonano ewaluacji Programu na lata 2022–2025, która wskazała, że realizacja Programu przyczyniła się do zwiększenia dostępności działań profilaktycznych i terapeutycznych, także tych o dokumentowanych podstawach naukowych, podniesiono świadomość społeczną w zakresie zagrożeń związanych z uzależnieniami, zwiększono kompetencje zawodowe osób zajmujących się problemem uzależnień na Mazowszu, wspierano i aktywnie współpracowano z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom oraz wzmocniono współpracę podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom w województwie mazowieckim. Warte podkreślenia jest aktywne uczestnictwo Pełnomocnika do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych i eksperta do spraw informacji o narkotykach i narkomanii w spotkaniach sieci ekspertów do spraw informacji o narkotykach i narkomanii oraz pełnomocników do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych.

W efekcie podjętych działań tylko w 2025 r.:

- 1) zwiększyły się kompetencje osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemoc domowej związanej z problemem alkoholowym;

- 2) udzielano stałego wsparcia podmiotom realizującym rekomendowane programy profilaktyki uzależnień oparte na dowodach naukowych;
- 3) zapewniono finansowanie działalności Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie w realizacji zadań z zakresu leczenia uzależnień i kształcenia kadry;
- 4) dzięki wsparciu finansowemu podmiotów leczniczych przez Urząd podniosła się konkurencyjność placówek w zakresie udzielanych świadczeń oraz zwiększyła się efektywność leczenia osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i osób współuzależnionych;
- 5) w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie poszerzono zakres działań z zakresu profilaktyki uzależnień także o uzależnienia behawioralne, a część zadań realizowana jest z ww. podmiotami w formule wieloletniej;
- 6) zwiększyła się aktywność zawodowa i społeczna osób, które ukończyły terapię uzależnień, w tym osób należących do stowarzyszeń abstynenckich; wzmocnione zostały postawy i zachowania abstynenckie dzieci, młodzieży i dorosłych z województwa mazowieckiego;
- 7) zwiększyła się reintegracja społeczno-zawodowa, poprawiła się jakość funkcjonowania uczestników centrów integracji społecznej oraz klubów integracji społecznej w województwie mazowieckim, jak również zmniejszyło się ryzyko ich wykluczenia społecznego dzięki możliwości nabycia nowych kwalifikacji zawodowych i społecznych;
- 8) zwiększyło się bezpieczeństwo na drogach w województwie mazowieckim – przeszkolono 1 300 kierowców w zakresie psychologicznych mechanizmów uzależnień oraz szkodliwości i skutków działania substancji psychoaktywnych na organizm człowieka;
- 9) zwiększyła się liczba materiałów profilaktyczno-edukacyjnych przekazanych do różnych podmiotów działających na terenie województwa mazowieckiego w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień;
- 10) dokonano ewaluacji Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Mazowieckiego na lata 2022–2025, której celem była ocena realizacji Programu oraz jego wpływu na ograniczenie problemów uzależnień w województwie mazowieckim;
- 11) zdiagnozowano problemy związane z używaniem substancji psychoaktywnych na terenie województwa mazowieckiego, co pomogło w planowaniu skutecznych działań na przyszłe lata, opartych o realne potrzeby i problemy występujące w regionie.

Tabela zawierająca informacje o wartości poszczególnych wskaźników Programu osiągniętych w roku 2025 stanowi załącznik do niniejszego raportu.

REKOMENDACJE Z REALIZACJI PROGRAMU W 2025 R.

Dokonano analizy działań realizowanych w ramach Programu w 2025 r., na podstawie której przygotowano wnioski i rekomendacje do dalszych działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w województwie mazowieckim, tj.:

1. W dalszym ciągu należy dbać o dobrą jakość działań profilaktycznych, szczególnie poprzez wspieranie i realizację rekomendowanych programów profilaktycznych opartych na dowodach naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem programów adresowanych do dzieci i młodzieży, jak również całych rodzin.
2. Warto kontynuować szkolenia z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień, uwzględniających najnowszą wiedzę naukową, które będą adresowane do różnych grup zawodowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom w celu podniesienia ich kompetencji zawodowych.
3. Należy w dalszym ciągu wspierać stowarzyszenia abstynenckie w celu realizacji zadań z zakresu edukacji i rehabilitacji.
4. Warto kontynuować kampanie edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz możliwości uzyskania pomocy, szczególnie kampanie: „Porozumienie dla trzeźwości” i „Widzę Cię! Słyszę Cię!”, obejmujące szereg działań profilaktycznych i edukacyjnych, a mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym też uzależnieniom behawioralnym.
5. Należy zintensyfikować działania profilaktyczne, uwzględniające problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi, z uwagi na pojawiający się w badaniach trend narastania problemu gier hazardowych – zwiększeniu ulega nie tylko rozpowszechnienie grania w gry hazardowe wśród młodzieży, ale także większy jest odsetek młodych osób zagrożonych hazardem problemowym. Obserwuje się też uzależnienie od smartfonów i gier komputerowych. Warto pokazać korzyści ze stosowania higieny cyfrowej, a także z nabywania umiejętności społecznych wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.
6. Zjawisko nietrzeźwości na mazowieckich drogach nadal jest poważnym problemem, dlatego też w dalszym ciągu należy prowadzić działania mające na celu ograniczenie tego zjawiska, np. poprzez realizację szkoleń lub kampanii edukacyjnych adresowanych do ogółu populacji m.in. przy współpracy z wojewódzkimi ośrodkami ruchu drogowego.
7. Należy utrzymać ciągłość i stabilność finansowania Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia (WOTUW) oraz wspierać jego działania statutowe, co zagwarantuje osobom uzależnionym ciągłość leczenia oraz wzmocni rolę WOTUW jako najlepszego źródła informacji o ścieżkach wyjścia z nałogu.

8. Wyższe finansowanie podmiotów leczniczych, działających na rzecz osób uzależnionych, zwiększy standardy świadczeń, pozwoli na wdrażanie nowoczesnych metod terapeutycznych oraz wpłynie na poprawę jakości leczenia i skuteczność terapii.
9. Używanie napojów alkoholowych przez młodzież szkolną jest niepokojące, ponieważ alkohol jest w dalszym ciągu najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodych ludzi. Z uwagi na to należy jeszcze bardziej zwiększyć jakość i liczbę działań adresowanych do dzieci i młodzieży, a także ich opiekunów i wychowawców.
10. Istotne jest prowadzenie przez Samorząd Województwa Mazowieckiego stałej współpracy z samorządami gminnymi, Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, jak też innymi podmiotami zaangażowanymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Szczególnie warto prowadzić edukację oraz motywować przedstawicieli samorządów gminnych do prowadzenia rozsądnej polityki w zakresie ograniczania dostępności alkoholu. Warto systematycznie edukować decydentów, którzy mają wpływ na kształt lokalnej polityki wobec środków psychoaktywnych.
11. Warto prowadzić działania na rzecz zaangażowania środowisk lokalnych i wspierać tworzenie lokalnych sieci współpracy na rzecz profilaktyki uzależnień opartej o dowody naukowe.

ZAŁĄCZNIK DO RAPORTU

Wartości poszczególnych wskaźników Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Mazowieckiego na lata 2022–2025 osiągnięte w roku 2025

OBSZAR 1 – SZKOLENIE KADR

Cel szczegółowy: zwiększenie kompetencji osób pracujących w systemie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika
Liczba konferencji finansowanych/współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy oraz profilaktyki w społecznościach lokalnych	3
Liczba szkoleń finansowanych/współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy, dotyczących tematyki FAS/FASD oraz profilaktyki uzależnień w społecznościach lokalnych	44
Liczba osób biorących udział w szkoleniach i konferencjach finansowanych/współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy, a także dotyczących tematyki FAS/FASD oraz profilaktyki uzależnień w społecznościach lokalnych	2 348

OBSZAR 2 – PROFILAKTYKA I EDUKACJA

Cel szczegółowy: ograniczenie rozpowszechnienia zjawisk: używania substancji psychoaktywnych, przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym oraz uzależnień behawioralnych.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika
Liczba programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej finansowanych/współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego	123

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika
Liczba działań edukacyjnych, w tym materiałów profilaktyczno-edukacyjnych, finansowanych/współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego, dotyczących uzależnień, przemocy w rodzinie oraz zespołu FASD	34
Liczba kampanii edukacyjnych na temat uzależnień, finansowanych/współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego	5

OBSZAR 3 – REDUKCJA SZKÓD, REHABILITACJA (READAPTACJA, REINTEGRACJA) ZDROWOTNA, SPOŁECZNA I ZAWODOWA

Cel szczegółowy: poprawa jakości udzielanej pomocy, w tym terapii dla osób pijących szkodliwie, uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dla osób z ich najbliższego otoczenia, w tym współuzależnionych.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika
Wysokość środków finansowych przeznaczonych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego na prowadzenie Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	299 834,63 zł
Liczba podmiotów leczniczych objętych wsparciem	1
Wysokość środków finansowych przeznaczonych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego na podnoszenie jakości udzielanych świadczeń w podmiotach leczniczych	3 841 174,59 zł
Liczba osób korzystających ze wsparcia	86
Liczba zadań z zakresu kształcenia i podnoszenia kwalifikacji osób wykonujących zawody medyczne w podmiotach leczniczych, dla których województwo mazowieckie jest podmiotem tworzącym lub w których posiada udziały, udzielających świadczeń w zakresie leczenia uzależnień	0
Liczba osób biorących udział w zadaniach z zakresu kształcenia i podnoszenia kwalifikacji osób wykonujących zawody medyczne w podmiotach leczniczych, dla których województwo mazowieckie jest podmiotem tworzącym lub w których posiada udziały, udzielających świadczeń w zakresie leczenia uzależnień	0
Liczba wspieranych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego CIS i KIS	5
Liczba działań zmierzających do aktywizacji zawodowej, edukacyjnej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu finansowanych/współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego	5
Liczba działających organizacji abstynenckich na Mazowszu wspieranych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego	38

**OBSZAR 4 – DIAGNOZA, MONITOROWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ
ORAZ WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA**

Cel szczegółowy: zwiększenie poziomu wiedzy na temat skali używania substancji psychoaktywnych i związanych z nimi problemów oraz uzależnień behawioralnych.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika
Liczba zrealizowanych badań dotyczących tematyki uzależnień finansowanych/współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego	1
Liczba działań dotyczących monitorowania trendów w zakresie uzależnień oraz związanych z tym problemów finansowanych/współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego	2
Liczba działań wspierających samorządy lokalne w prowadzeniu diagnoz i monitorowania problemów uzależnień, finansowanych/współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego	2
Liczba podjętych działań w ramach sieci ekspertów wojewódzkich do spraw informacji o narkotykach i narkomanii	4
Liczba spotkań i konferencji międzynarodowych dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom organizowanych lub współorganizowanych przez Centrum	0

Skróty użyte w tabeli:

Centrum – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

CIS – centrum integracji społecznej

FAS (Fetal Alcohol Syndrome) – płodowy zespół alkoholowy

FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorder) – spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych

KIS – klub integracji społecznej